

Елиф Шафак

Майстора на куполи

Превод от английски
КРАСИМИРА АБАДЖИЕВА

ЕГМОНТ

ЕГМОНТ

Всички права запазени. Нито книгата като цяло, нито части от нея могат да бъдат възпроизведени под каквато и да е форма.

Оригинално заглавие *Architect's Apprentice*

Заглавие на турски език *Ustam Ve Ben*

Copyright © 2014 by Elif Shafak

Преводът е от английски език,

по изричното желание на авторката.

Превод Красимира Абаджиева

Редактор Петя Дочева

Коректор Таня Симеонова

Дизайн и илюстрация на корицата Стоян Атанасов

Издава „Егмонт България“ ЕАД

1142 София, ул. „Фритьоф Нансен“ 9

www.egmontbulgaria.com

Отпечатано във „Фолиарт“ ООД, Добрич, 2014

ISBN 978-954-27-1348-7

От пръв поглед те обикнах с хиляди сърца
... Нека фанатиците мислят, че любовта е грях
Нека
И нека изгоря в адския огън на греха.

Михри хатун, османска поетеса, 16 век

Опознах света, ала не открих нищо, достойно
за обич, и чужда съм сред своите изгнаница.

*Мирабай, поетеса от 16 век,
Моголска империя*

От всички хора, които Господ е създал и Шейтан е отклонил от правия път, малцина са онези, открили центъра на вселената, или мястото, където няма добро и зло, минало и бъдеще, аз и ти, войни и поводи за войни, а само едно безкрайно, спокойно море.

Онези, които видели центъра на вселената, онемели от красотата му. А ангелите се смилели над тях и им дали право на избор. Ако искали да си върнат гласовете, трябвало да забравят видяното и сърцата им завинаги да страдат от липсата му. Ако пък предпочитали да запомнят красотата, щели да загубят способността си да различават истината от илюзията. И така, някои от тях избрали да останат с чувство на копнеж към нещо, но не знаели какво е, а други – с хиляди въпроси, на които не знаели отговора. Първите, или онези, които жадували да запълнят необяснимата липса, ще наречем „любовниците“, а вторите, които се стремели да овладеят познанието, „учениците“.

Майстор Синан често разказваше тази история на четиримата си главни калфи, един от които бях аз. Гледаше ни внимателно, сякаш искаше да проникне в душите ни. Бях суетен, колкото и суетата да не ми подхожда, и си мислех, че я разказва най-вече на мен. Задържаше погледа си върху лицето ми и аз извърнах очи, тъй като се боях да не разочаровам очакванията му, макар да не знаех какви са те. Интересно какво виждаше в очите ми. Допускаше ли, че ще бъда пръв в усвояването на знания, но че свенливостта ми ще бъде пречка за моята голяма безнадеждна любов?

Иска ми се да се обърна назад и да кажа, че се научих да обичам толкова добре, колкото обичах да уча. Дано да е така, защото, ако излъжа, утре ще се озова във врящия казан на ада, а знае ли човек дали това утре не е зад ъгъла – та аз съм стар като вековен дъб, макар и все още далеч от гроба.

Бяхме шестима. Майстора, калфите и белият слон. Строяхме заедно. Джамии, мостове, медресета, кервансарай, приюти, акведукти... Беше толкова отдавна, че спомените ми са се стопили и превърнали в притаена болка. В главата ми изплуват образи, може би създадени по-късно от моето въображение с надеждата да се освободя от чувството на вина към забравата. И все пак помня обещанията, които си дадохме и не спазихме. Странно, но лицата, които са от плът и кръв, изчезват, а думите, плод на дъха ни, остават завинаги.

Всички те си отидоха. Един по един. Само Господ знае защо напуснаха света, а аз съм още тук, макар и старец. Мисля за Истанбул всеки ден. Хората се разхождат в дворовете на джамиите и си мислят, че те са там от времето на Ной. А не е така. Ние ги построихме. Мюсюлмани и християни, майстори и роби, хора и животни, ден след ден. Истанбул е град на бързата забрава. Всичко се пише върху вода, с изключение на творбите на Майстора. Те са от камък.

Под един от тези камъни скрих малка тайна. Мина много време, но може да е още там и да чака някой да я намери. А ако я открият, дали ще я разтълкуват? Никой не знае, че в основите на една от стотиците построени от Майстора сгради, се спотайва центърът на вселената.

Агра, Индия, 1632

Истанбул, 22 декември 1574

След полунощ чу гневното ръмжене на най-големия звяр в Султанския палат – каспийски тигър с жълти очи и златиста козина. Зачуди се кой и защо ли бе подразнил животното. Всички трябваше отдавна да спят – хора, животни, джинове. Будните по това време в града на седемте хълма бяха уличните пазачи, молещите се и изкушените от греха.

Джахан също не спеше. Работеше.

– Работата е нашата молитва – казваше Майстора. – Чрез нея се свързваме и общуваме с Господ.

– А той как ни отговаря? – попита веднъж Джахан.

– Като ни дава повече работа.

Джахан си каза, че ако това е истина, той би бил пръв приятел с Бог – нали се трудеше два пъти повече и усвояваше два занаята – на чертожник и на гледач на слонове. Учителят му е един. Той го уважава, обожаваше и тайно се надява да го надмине. Казва се Синан и е главният дворцов архитект на Османската империя.

Синан имаше стотици ученици, хиляди работници и още повече последователи и привърженици. Но само четирима калфи. Джахан беше горд, че е един от тях, горд и притеснен. От цялото дворцово училище с талантиливи ученици Синан избра него, един прост слуга, един нищо и никакъв махут, дето се грижи за слона. Не се възгордя от избора, а напротив – смути се и се обърка. Изпитваше ужас, че може да разочарова единствения човек в

света, който повярва в него.

Последната задача беше да проектира хамам с голям купол и фонтан в средата. Майстора даде указания: мраморен басейн с бойлер под него, отдушници в стените за парата и две врати на срещуположни улици, за да не се срещат мъжете и жените. Ето върху какво работеше Джахан през нощта, когато тигърът ръмжеше като същински звяр, а той скицираше на грубата маса в султанската менажерия. Нарисуваното му се виждаше лишено от изящество и хармония. Най-труден беше куполът. Основите можеше да направи и с двете си голи ръце, но не и сводовете и таваните. Как би искал хората да живеят под открито небе и да се гледат безстрашно със звездите...

Тъкмо се канеше да започне нова скица на откраднатата от султанските писачи хартия, когато тигърът отново изрева. Ръмженето прозвуча като кръвожодно предупреждение към приближаващ се враг.

Джахан отвори тихо вратата и чу поредния, не толкова заплашителен рев. Животните се разбудиха. Папагалът запищя в мрака, носорогът измуча, мечката изръмжа, лъвът изрева и леопардът му отвърна. Зайците затупаха нервно със задните си крака – така правеха винаги, когато бяха уплашени. Маймуните бяха само пет, но крещяха до възбог. Конете зацвилиха и затропаха с копита. В цялата олелия Джахан долови недоволното сумтене на слона, който не желаше да се включи в общата врява. Наметна се, грабна маслената лампа и излезе на двора.

Въздухът беше свеж, с ухание на омайни зимни цветя и билки. Мъжете, които се грижеха за животните, седяха под близкото дърво и си шепнеха.

– Какво става?

– Животните са неспокойни – отвърна Дара, който отговаряше за жирафа.

– Да не е заради някой вълк? – предположи Джахан.

Преди две години, в една студена зимна вечер, вълците слязоха в града и тръгнаха из кварталите на евреите, мюсюлманите и християните. Незнайно как, няколко се бяха вмъкнали в двореца и бяха нападнали султанските патици, лебеди и фазани. Дни

наред чистиха храстите и къпините от кървавата перушина. Но сега не беше нито толкова студено, нито пък имаше много сняг.

– Трябва да огледаме навсякъде – нареди укротителят на лъвово Олев. Той беше огромен, мускулест мъжага, със светла коса и мустаци. В менажерията никой не взимаше решение без негово знание. Всички го слушаха. Може би дори султанът би се възхитил на смелчага, който умее да командва лъв.

Разпръснаха се и огледаха конюшните, оборите, кошарите, клетките и кокошарниците, за да се уверят, че няма избягали животни. Всички бяха налице: лъвово, маймуни, хиени, елени, лисици, белки, рисове, диви кози, газели, гигантски костенурки, сърни, щрауси, гъски, морски свинчета, гущери, зайци, змии, крокодили, цибетки, леопард, зебра, жираф, тигър и слон.

Трийсет и пет годишният, седем аршина висок и необичайно бял азиатски мъжки слон Чота, беше много неспокоен и с разперени като платна уши. Джахан го познаваше добре. Усмихна му се, потупа го и му подаде шепя от сладките бадеми, които винаги носеше в пояса си.

– Какво има? Какво те уплаши?

Чота не отказваше на лакомства и бързо лапна бадемите, без да сваля поглед от вратата.

– Спокойно, всичко е наред – рече Джахан, макар и двамата да знаеха, че не е така.

След малко Олев се замисли и каза:

– Индиецът е прав. Сигурно е бил някой вълк. Или чакал. Но си е тръгнал. Хайде, отиваме да спим.

Мъжете се запътиха към сламениците – бодливи и пълни с въшки, но това беше единственото топло местенце, където можеха да поспят. Джахан не си тръгна.

– Ей, индиец, ти няма ли да си лягаш? – попита го Като, който се грижеше за крокодила.

– След малко – отвърна той и се загледа във вътрешния двор, откъдето се чу приглушен звук.

Вместо да се прибере в къщурката си от дърво и камък, тръгна към високата ограда между двата двора. Когато стигна до люляка

в дъното, забеляза призрачна сянка и за малко да хукне, но като се вгледа, позна Тарас Сибирски. Той беше преживял не веднъж и дважд чумата и всички страшни болести и ужаси, преминали по време на владичеството на няколко султана. Тарас беше видял как и най-смелите се смиряват и как главите на най-големите велможи се търкалят в калта. Слугите казваха, че на света има само две сигурни неща – Тарас Сибирски и османският престол. Всичко друго било ден до падне.

– Ей, индиец, ти ли си? – провикна се Тарас. – Животните ли те събудиха?

– Да. Чу ли нещо преди малко?

Старецът изсумтя в отговор.

Джахан протегна врат към дългата ограда с цвят на оникс. Имаше чувството, че нощта е населена със скимтящи духове. Полазиха го тръпки.

Чу се далечен трясък, последван от ехото на множество топуркащи стъпки. От дълбините на двореца се разнесе нечовешки писък на жена, който тутакси заглъхна в хлипане. После някой друг изкрещя. Дали не беше ехото на първия писък? Настъпи тишина. Джахан направи крачка към оградата.

– Къде отиваш? – попита Тарас и го погледна уплашено. – Забранено е да ходим там.

– Искам да разбера какво става.

– Недей.

– Поглеждам и веднага се връщам.

– Не искаш да ме слушаш, виждам. Поне не ходи по-далеч от градината и стой близо до оградата.

– Не се тревожи. Ще внимавам.

– Ще те чакам да се върнеш. Няма да си легна преди това.

Джахан се засмя тихо.

– Май и ти не искаш да ме слушаш...

Преди известно време с Майстора ремонтираха дворцовата кухня и започнаха разширяването на харема. За да не минават през главния вход, издълбаха врата в каменната ограда. Пратката с необходимите плочки се забави и затова зазидаха дупката с тухли и вар.

Джахан взе една пръчка и започна да почуква по оградата. Все един и същ тъп звук... Най-сетне удари на кухо. Коленичи и избута тухлите. Остави лампата, за да я вземе на връщане, запъзля и след секунди се озова в съседния двор с ожулени лакти и колене.

Луната хвърляше призрачна светлина върху градината със замръзнали рози. Пролетните яркочервени, розови и жълти храсти бяха съсухрени, оклюмали и приличаха на мъртво сребристо море. Джахан чуваше туптенето на сърцето си и тръпнеше от ужас, защото беше чувал какви ли не истории за отровени евнуси, удушени любовници, обезглавени везири и чували с живи жертви, захвърлени в Босфора. В този град гробищата не бяха само на хълмовете, а и на морското дъно.

Съзря иглолистното Дърво на желанията, цялото украсено с шалчета, панделки, дантели и огърлици. Ако някоя одалиска или конкубина* иска да сподели тайна само с Господ, тя моли някой от евнусите да отиде в градината и да върже на дървото нейна красива вещ. Много често желанията на жените бяха взаимоунищожителни и дървото се огъваше от зли намерения и клетви. Но в този миг лекият ветрец олюляваше клоните му и то като че ли беше намерило покой.

До сградата в дъното имаше не повече от трийсетина крачки. Джахан се осмели и надзърна, скрит зад дървото. Десетина от глухонемите слуги притичваха от вход на вход и някои мъкнеха чували. Пламъците на факлите им уголемяваха сенките на стената.

Изкуши се и пристъпи към последния вход. Влезе и се огледа. Вътре беше студено и влажно. Не смееше да се върне. Направи няколко крачки и се озова в сумрачна стая. Седефени маси със стъклени купи, дивани с големи възглавници, инкрустирани и позлатени рамки на високите огледала, гоблени, килими и... издути чували.

Пристъпи напред и застина. На мраморния под от един чувал се подаваше ръка – бледа и отпусната като простреляна птица. Очите на Джахан отказваха да приемат това, което сърцето

---

* *Наложница* – бел. ред.

му беше предусетило. В чувалите имаше мъртви тела. На деца.

Поразхлаби отворите и надзърна. Мъртвите деца бяха момчета. Най-голямото беше юноша, а най-малкото бебе. Дрехите им бяха на принцове, а кожата им сияеше и създаваше впечатление, че все още са живи или заспали. Те не знаеха какво им се бе случило и може би затова устните им бяха застинали в лека, загадъчна усмивка.

Джахан затрепери и едва събра сили да помръдне, тъй като дочу приближаващи стъпки. Придърпа набързо края на чувалите върху главите на децата и се скри зад огромния гоблен. Глухонемите домъкнаха още един чувал и го наредиха до другите.

Един от убийците забеляза, че чувалите зоят, и всички се втурнаха да претърсват стаята. Джахан не смееше да си поеме дъх. Това ли беше краят на живота му? Беше минал през толкова лъжи и разочарования, за да умре така! Лампата, която остави до оградата, щеше да погори и да изгасне... Повече нямаше да види нито любимия си учител Майстора, нито слона... Както и жената, която обичаше. Щеше да умре заради любопитството си, това негово безгранично любопитство, от което беше патил толкова много. На надгробната му плоча трябваше да пише:

*Любопитството доведе тук
Един гледач на слонове и калфа на архитект
Помолете се за неговата безразсъдно смела душа*

Всъщата нощ в една голяма къща в другия край на Истанбул кехаята – икономката на дома – не спеше. Тя беше сбръчкана, прегърбена и сляпа старица, ала на нея не ѝ трябваха очи, тъй като познаваше всяко скърцащо стъпало, всяка ниша и всяко долапче с най-големите подробности. Никой не познаваше къщата така добре, както нея, и никой не беше по-всеотдаен и верен на господаря си.

От стаите на слугите се чуваше хъркане. Синан спеше в библиотеката, след като беше работил до ранните часове на деня. Обикновено прекарваше вечерите със семейството си и се оттегляше в харемлика, одаите на жена му и дъщерите му. Както и много други вечери, след края на поста той остана да работи и заспа сред книгите и писанията си. Кехаята му бе приготвила легло върху килима на пода.

Синан работеше много въпреки осемдесет и петте си години. На тази възраст човек трябва да си почива, да похапва добре и да се наслаждава на живота, заобиколен от деца и внуци. А ако му е останала сила, може да отиде и до Мека. Не дай Боже да предаде дух по пътя, още по-добре за душата му. Защо господарят ѝ нехаеше за откъдното? Защо кафтанът му все така се вееше в кал и прах по високите скелета? Старата кехая се ядосваше на султана и на везирите, че го товареха с работа, но и на неговите помощници. Никола, най-талантливият и най-стеснителният. Давуд, прям и открит, но много нетърпелив. Юсуф беше ням и може би затова бе потаен като непроходима гора. И индиецът

Джахан, който не спираше да задава въпроси – кое, как, защо, без да чува отговорите.

Старицата спря да се моли, да прехвърля зърната на кехлибарената броеница и да възхвалява Аллах. Задрямна и главата ѝ клюмна.

След около час се сепна от тропот на копита и колела по калдъръма. Приближаваха тяхната къща, която беше в края на задънена улица. Изтръпна от лошо предчувствие, промърмори молитва срещу нечестивите духове и скочи въпреки годините си. Не виждаше, но знаеше коридора и стълбите наизуст. Излезе на верандата. Градината беше на тераси и с басейн, а когато беше в ухаен разцвет, изпълваше сърцата на посетителите с наслада и радост. Султанът беше дал специално разрешение на Синан да докара вода до дома си и това бе възбунило омразата на неговите завистници. Калфата дочу тихото потракване на въртящото се водно колело, което, за разлика от живота, беше монотонно и предсказуемо.

Сребърният сърп на луната се скри зад облак. Земята и небето се сляха в един кратък, металносив миг. По пътеката вдясно се стелеше стръмна горичка, а под нея беше бостана с подправки и зеленчуци. Кехаята тръгна по пътеката към двора. Мина покрай кладенеца с ледена по всяко време на годината вода и както винаги, извърна очи от нужниците. Джиновете се женеха на такива места и ако някой ги обезпокоеше по тъмна доба, оставаше сакат завинаги. Страшна клетва, от която нямаше отървяване. Старицата мразеше гърнето дори повече и от нужника и затова спираше да яде и да пие с падането на здрача.

Стигна до уличната порта. В живота ѝ имаше три неща, от които не очакваше нищо добро: човек, продал душата си на Шейтана, жена, възгордяла се от хубостта си, и вест, която не може да дочака утрото.

Конят изпръхтя, колата спря, чуха се тежки стъпки и вятърът довя лъх на пот. Кехаята каза седем пъти сура „Ал-Фатиха“*: *Опазил ме Господът на разсъмването от злото на онова, което е сътворил, и от злото на тъмнината, когато настъпи, и от зло-*

---

* Глава от Корана – бел. ред.

то на магьосниците...

Пратеникът похлопа. Учтиво, но настойчиво. Както се очакваше, само след миг започна да тропа по портата. Слугите дотичаха с лампи и набързо наметнати шалове. Старата жена не можеше повече да се бави, обърна се към благодетелния и всемилостивия Аллах с *Бисмиллах иррахман иррахим* и дръпна резето.

Пратеникът беше нисък, набит, с дръпнати очи и най-вероятно татарин.

– Идвам от двореца. Трябва да говоря с господаря ти – непременно рече той.

Понечи да влезе, но тя го спря:

– С десния крак ли тръгна?

– Какво?

– Трябва да влезеш с десния крак!

Пратеникът се вгледа в краката си и пристъпи боязливо.

– Наредено ми е да заведа главния архитект в двореца.

– Почакай тук.

Старицата се обърна към Хасан, когото позна по мириса на мас и полирани медни съдове, и му нареди:

– Ела с мен.

Той ги последва с лампа в ръка. Стълбите скърцаха под стъпките им. Майстора беше построил толкова забележителни сгради, но беше забравил да потегне стълбите в дома си. Влязоха в библиотеката, където миришеше на книги, мастило, кожа, восък, кедрови броеници и орехови полици.

– Събудете се, ефенди – прошепна кехаята.

Той не помръдна и тя повиши глас. Отново никаква реакция.

Хасан за първи път беше толкова близо до господаря и не можеше да отлепи очите си от дългия, гърбав нос, широкото набраздено чело и гъстата побеляла брада, която Синан подръпваше при размисъл. Над лявата му вежда имаше белег – като момче беше паднал в дърводелската работилница на баща си, докато му помагал. Ръцете му бяха със силни, кокалести пръсти и с мозоли на дланите.

На третото повикване Синан отвори очи, седна и се намръ-

щи, когато видя пратеника. Присъствието му по това време на нощта не предвещаваше добро.

– Викат ви в двореца – каза старицата.

– Дано да е за хубаво, иншаллах!

Хасан се зарадва, че може да помогне на господаря да измие лицето си и да облече бялата риза и един от по-старите кафтани – дебел, кафяв, обточен с кожа. Тримата слязоха по стълбите.

Пратеникът чакаше в подножието и се поклони, щом ги видя.

– Извинете, ефенди, но имам заповед да ви заведа в двореца.

– Готов съм да ви последвам.

– Може ли момчето да го придружи? – попита кехаята.

– Наредиха ми да заведа само вас – отвърна пратеникът и погледна Синан.

Гняв стегна гърдите на старата жена, но господарят сложи ръка на рамото ѝ и я успокои:

– Всичко ще бъде наред.

Синан седна в каретата, пратеникът се настани до кочияша и конете затропаха с копита по пустите улици на спящия град. Нямахше дори и улични кучета.

Архитектът дръпна перденцето и се загледа. Докато препускаха по лъкатушешите улици и под сякаш тъжащите, приведени клони, той си мислеше за спящите жители на града – богатите в конаците, а бедните в колибите си. Минаха покрай еврейския квартал близо до Златния рог, покрай арменския, покрай гръцкия и левантийския. Нижеха се черкви, на които беше забранено да има камбанария, синагоги с четвъртити дворове, джамии с оловни покриви и къщи от тухли и дърво на три или по-малко ката. За кой ли път се запита как може в такъв красив град да има толкова много невзрачни постройки.

Най-сетне каретата спря. Слугите се разтичаха, а Синан и пратеникът минаха през Средната порта, през която само султанът минаваше на кон. Мраморният фонтан светеше в мрака като неземно творение. Далечните шатри край морето приличаха на навъсени чудовища. Синан доскоро беше работил по ремонта на кухнята и разширяването на харема и разположението на двореца му беше познато. Той спря, сепнат от взора на две огромни,

лъскави, влажни очи. Газела! Кой знае защо, но наоколо се шураха фазани, щрауси, антилопи и костенурки.

Студеният въздух миришеше на мирта, чемерика и розмарин. Беше валяло и земята бе мека. Стигнаха до главната сграда с цвят на буреносен облак и тръгнаха по коридора с редици високи свещи, мигащи на въздушното течение.

Синан забеляза чувалите на пода и се олюля, когато зърна едно от лицата на мъртвите. Беше ужасен. Замълви молитва и усети, че се задушшава. Не беше казал още амин и не беше вдигнал ръцете си пред лицето, когато чу шум. Обърна се и откряхна гоблена.

– Джахан?

– Майсторе! – едва промълви той.

– Какво правиш тук?

Джахан коленичи, целуна ръката на Майстора и я опря в челото си. Не можеше да повярва на късмета си. Намериха го не безмилостните глухонеми, а Майстора!

– Вие сте светец! Знаех си аз! Веднъж да изляза от това място, и ще разкажа на всички.

– Шшт, тихо. Как се озова тук?

Нямаше време да обяснява. По коридора се чува тежки стъпки. Джахан се облегна на Синан с надеждата да стане невидим. В стаята влезе Мурад III, следван от свитата си. Беше нисък, доста пълен, с гърбав нос, голяма русолява брада и смели кафяви очи. Той спря и се замисли кой тон да избере – мекият, резкият или най-резкият.

Синан целуна края на кафтана му. Джахан се поклони доземи и застина пред сянката на Бога на земята Мурад. Той беше новият султан. Баща му Селим Пияницата се беше подхлъзнал в хамама и беше издъхнал на плочите. Въпреки че се бе разкалял и заклел да не близва повече вино, всички казваха, че бил толкова пиян, та не можел да ходи. След падането на здрача и сред хвалебствия, фойерверки, зурни и тъпани връчиха на Мурад меча на Осман и той бе провъзгласен за новия падишах.

Джахан не смееше да поеме дъх.

– Това един от калфите ти ли е?

- Да, Ваше Величество. Един от четиримата.
- Нали казах да дойдеш сам? Пратеникът не е изпълнил заповедта ми!
- Аз съм виновен. Простете ми, но на моята възраст имам нужда от помощ.
- Как се казва?
- Джахан, велики господарю. Той е и махут – грижи се за слона.
- Гледач на слонове и архитект? Как така се събрахте?
- Той служеше на великия ви дядо султан Сюлейман, Аллах да го възнагради с покой... Забелязах умението му в строенето на мостове и го взех при мен още като момче.
- Дядо ми беше всемогъщ владетел – едва чуто рече султанът.
- Заслужаваше да носи името на пророка, на когото беше назован.

Сюлейман Великолепни, Законодателя, Водач на преданите люде и Покровител на свещените градове беше управлявал четирийсет и шест зими, през повечето време на кон, вместо седнал на трона, и макар вече да бе изгнил, името му все така се споменаваше с почитание и шепот.

– Да бъде милостта Божия с него – добави Мурад. – Питам се как би постъпил той, ако беше на мое място... Сигурно по същия начин. Нямах друг избор. Трябваше да запазя престола.

Джахан усети панически страх, тъй като султанът говореше за мъртвите. Очите му се спряха за миг на един от мъртвите принцове и на отпуснатата му ръка. Дали някой гадател бе познал по линиите на дланта му тази жестока и неочаквана смърт?

- Братята ми са с Всевишния – каза султанът.
  - Раят да бъде царството им небесно – кимна Синан.
- След като помълчаха, Мурад попита:
- Архитекте, почитаемият ми баща султан Селим те беше помолил да му направиш гробница, нали?
  - Да, Ваше Величество. За да почива в „Света София“.
  - Тогава започвай. Веднага. С мое разрешение прави всичко, което трябва.
  - Разбрано, господарю мой.

– Желанието ми е да погребва братята си до моя баща. Направи голямо тюрбе, където хората да идват и след векове, за да се кланят пред невинните им души. И все пак... нека не е грандиозно. Ти знаеш как.

Джахан зърна с крайчеца на окото си, че Майстора пребледня. Отново побърза да сведе поглед с чело, опряно в пода. Султанът въздъхна и се приближи до него. Дали не се бе досетил за незаконното му влизане във вътрешния двор? След няколко секунди Мурад се обърна и си тръгна, последван от везирите и пазачите.

Ето как, в началото на Рамадан през декември 1574 година, на дворцовия архитект Синан и – по чиста случайност – на неговия калфа Джахан бе възложено построяването на гробница в градините на „Света София“, която да не е нито много голяма, нито много внушителна, за да напомня защо са умрели петте принца, удушени по заповед на брат им султан Мурад през нощта, когато бе седнал на трона. Едва ли някой от присъстващите на срещата със султана и Синан би могъл да допусне, че след време, в една подобна нощ като тази, в която вятърът виеше и стенеше заедно със смутените животинки, същият този Мурад ще умре, но с него ще издъхнат и всичките му деветнайсет синове, удушени с копринена тетива, за да не се пролива благородната им кръв, като по прищявка на съдбата телата им ще бъдат положени в същата тази построена от Синан и калфата му гробница.